

Продовження

Якби Олесь Дудин жив у Європі чи Америці, він був би визнаним світом і забезпеченим матеріально поетом. А у нас, в Україні, він просто «бідний Геній» - так назвав побратима відомий англо-український письменник М. Ковалик. Але сам Олесь вважає себе дуже багатою людиною, бо що є то багатство?..

У його творчому доробку більше 13 виданих книг та збірок, які отримали схвальні відгуки і оцінені не лише в Україні, а й далеко за її межами, й зберігаються у бібліотеках відомих університетів Європи, США, Австралії.

- Більшість тих хто Вас знає, впевнені, що Ви поет, письменник, людина творча. Проте, навчаючись на українському відділі філологічного факультету Львівського університету, Ви подавали надії у вивченні точних наук: математики, теоретичної фізики, астрономії. Чому ж все-таки Ви стали гуманітарієм?

- Мене потягнуло на вивчення чужих мов, тим більше, що давалися вони мені досить легко. Англійська, німецька, італійська, іспанська, польська, потім захопився грузинською та вірменською. Грузинською донині добре володію. В мене тоді був намір вивчити десь до 30 мов.

- Для чого Вам було вивчати всі ці мови? Це було якесь хобі чи Ви мали «чітку життєву позицію»?

- Спочатку це було захоплення і, як я казав, воно мені досить легко давалося. Знання мови «допомогло» вже потім у житті. Було багато різних моментів, але запам'ятався один, коли знання мови допомогло мені «витягнути» людину з тюрми. Був такий у районі чоловік Василь Турчин. Він працював на різних посадах, але сталося так, що, будучи провідником поїзда, який їздив на Далекий Схід тодішнього СРСР, вони, чого гріха таїти, перевозили різні «делікатеси». Там і їх ще з одним «пов'язала міліція». Це було на Далекому Сході, м. Могоча. Мене попросили рідні Василя, і я їздив туди. Сталося так, що вів справу підполковник за національністю вірменин. Я, знаючи мову, почав з ним спілкування на вірменській, і це справило на нього таке враження, що коли справа дійшла до суду, а судив теж за національністю суддя-вірменин, який питає у цього слідчого на вірменській: «він що, знає нашу?» А підполковник у захопленні відповів: «В совершенстве владеет нашим...». І Василь Турчин замість терміну отримав штраф...

- Хтось розповідав мені, що Ви їздили до Уфи. Розкажіть, чого і з якою метою.

- Справді, їздив в Уфу, був біля пам'ятника великому Салавату Юлаєву. Він стоїть на самому березі ріки Урал. Кілька дів я був там. А їздив із метою дізнатися, куди подівся мій дід. Він був учасником Першої світової війни. Служив у австрійській армії і під Перемишлем, коли російські війська розгромили австрійців, потрапив у полон. Їх забрали кудись, говорили, що завезли в Уфу. Діда я так і не знайшов.

- Український читач Вашої англомовної поезії: звідки пішло, що ваш переклад Шекспіра є одним із найкращих?

- Я знайшов свого читача у Монреалі, Квебеку, серед українців США коли діаспору очолював В. Сохан. А визнання було від фахівців, від тих людей, що знаються на поезії Шекспіра.

- Ви їздили в Канаду і США, виступали перед українцями?

- Ні, я тільки туди передавав свої збірки. Не мав я такої фінансової змоги і далі не маю.

- Скажіть, а як воно, коли приходиться поезія? Муза, натхнення, щось спонукає, чи, можливо, є потреба в чомусь.

- У особливому для мене 1969 році мені було тридцять, протягом місяця я створив 200 поетичних речей. Я не захоплювався ритмомелодикою давніх віршів чи ритмічним виміром, яким захоплюється переважна більшість наших поетів. Я писав по-своєму, як відчував і сприймав світ.

- Вам довелося бути знайомим із багатьма відомими людьми, серед яких брати Горині, Володимир Ковалик, багато художників. Розповісте про історію взаємин?

- Я добре знав Богдана Гориня, всіх Горинів. Я приходив до млина до свого стрія Дудина, а Горині мешкали поруч. Вони винаймали хату. Там ми і потоваришували. Вже потім ми зустрічалися і у Львові, і до Михайла я приїжджав до Києва.

Коли Богдан балотувався у нас на Жидачівщині до Верховної Ради, ми разом з Романом Пеленичкою, який мене возив на машині (розбив по тих дорогах її чисто), їздили агітувати за Богдана.

Я мав постійно зв'язок з Києво-Могилянською академією, де працював наш земляк-ходорівчанин славний фізик Петро Голод, мій недалекий сусід. Ми зустрічалися дуже часто у нього на кафедрі: я дарував йому свої нові книги, а він постійно казав, що в мені помер великий фізик.

Я знався добре з Володимиром Коваликом – українсько-англомовним поетом, 20-річним політ'язнем, який був заарештований у Стрию більшовиками у 1947 році, а потім жив і працював у Чикаго. Він сидів із нашим патріархом Йосифом Сліпим, композиторами Кудриком, Барвінським.

Серед художників ходорів'яни – Богдан Готь, який не дожив до двох шісток, Йосиф Ярема, якому я присвятив велику статтю.

Я Йосифу Яремі показував свій переклад Шекспіра, і там є передмова Ковалика, де зазначено: «Пане Олесю, Ваші переклади в такій силі, що вони можуть бути повторені через 1000 літ або ніколи...»

Ярема тоді сумнівався, як так Ковалик міг таке написати у передмові. Я ж йому доказував, що такого перекладу ніколи не буде, я єдиний перекладач, який у вимірі шекспірівському доніс поезію великого Вільяма.

- Чи були Ви знайомі з іншими перекладами Шекспіра?

- Звичайно, і я бачив, яка слабкість цих перекладів, наскрізь бачив. Тому і взявся за ці сонети.

- Крім Шекспіра, кого ще Ви перекладали?

- З грузинської переклав Анну Каландадзе – 10 творів, хоч мав намір перекласти 30. Сьогодні вона вже відійшла у вічність.

- Чи спілкуєтеся із земляками Калинцями?

- Чи спілкуюся? Можу вам сказати, що я маю від Калинців усі книги, які виходили з-під пера Ігоря. Кілька років тому, даруючи мені книгу, Ігор написав: «Дарую тобі свою книгу, побратиме, бо ти з Калинцівського роду...» Колись я Ігорю розповідав історію, чому я з родини Калинців: моя прабабця Пелагія – донька Данила Калинця, а Данило був братом Ігорового прадіда.

- Ви були учасником першого з'їзду Руху. Кажуть, що Ви там зробили маленький фурор?

- Я не знаю, про який фурор Ви говорите, але серед гостей і друзів тоді на першому з'їзді була грузинська делегація. І коли про це оголосили, я з другого поверху виголосив на всю залу політехніки вітання нашим грузинським побратимам на грузинській мові. Треба було бачити, як 10-хвилинною овацією всі вітали це.

- На що живе поет Олесь Дудин? Адже розумію, що з видання своїх збірок Ви мали хіба що головний біль та одні витрати.

- До листопадової пенсії було 1440 грн. Тепер після підняття – 1790 грн. З тої пенсії, можете собі уявити, я відкладав частину коштів на видання книжок. Єдиний, хто мені дав на видання книжки перед виборами, - Андрій Кіт. Так що, як влучно сказав Михайло Ковалик, – я «бідний геній».

- Хтось з ваших дітей отримав у спадок талант батька?

- Син має талант до поетичного слова, але він пішов у науку, і на відміну від мене у нього є перспектива науковця. Хоч дороги Божі не визначені наперед і все може статися.

Розмовляв Андрій ДАНИЛЕЦЬ.